

# Dolenjski list

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 17

NOVO MESTO, 27. aprila 1951

Izhaja tedensko

Naj živi III. kongres  
Osvobodilne fronte Slovenije

## Deset let Osvobodilne fronte — deset let usodnih borb, velikih zmag in novih načrtov

### Deset let novega življenja

Osvobodilna fronta je bila organizacijsko zasnovana 27. aprila 1941. Komaj deset dni potem, ko so jugoslovanski generali sramotno položili orožje pred fašističnimi osvoboditelji, so na poziv Komunistične partije Slovenije sklenili predstavniki krščanskih socialistov, naprednih sokolov in predstavniki slovenskega kulturnega življenja ustanoviti enotno fronto v borbi za osvoboditev in prevzeti v svoje roke izgraditev novega političnega in državnega življenja. Sklenili so organizirati Fronto kot vsestransko osvobodilno gibanje po načelih enotnosti in s pravico dejanskega nosilca oblasti.

Politika Komunistične partije Slovenije, ki je bila v aprilu 1941 pobudnik za ustanovitev Osvobodilne fronte slovenskega naroda, je bila za zmago v vseljudskem uporu in za ves kasnejši razvoj odločilnega pomena. Zamisel ljudske fronte kot edinstvene, množične organizacije delovnih ljudi za narodnostno in socialno osvoboditev pa Komunistična partija Slovenije ni osvojila šele v letu 1941. Zgodovinski dokaz za to je manifest ob ustanovitvi KPS v letu 1937. S pozivom na delovno ljudstvo Slovenije v letu 1941 je Komunistična partija Slovenije postala edina politična sila, ki si je s svojim delom in načrtno povezanostjo z delavskim razredom, znatnim delom kmečkega ljudstva ter inteligence pridobila neomajno zaupanje ljudstva.

»Smrt fašizmu — svoboda narodu!« S Titovim geslom je leta 1942 tudi slovenski narod enkrat za vselej prekinil s krčmarsko politiko svoje hlapčevske preteklosti. V letu 1941, ki pomeni eno največjih prelomnic v zgodovini človeštva, slovenski narod ni odpovedal. Pod vodstvom Komunistične partije je v vrstah Osvobodilne fronte našel sicer najtežjo in najbolj trnjevo, a edino pravilno pot v svojo narodno zgodovino.

Ze v prvih dneh okupacije so padle z obraza narodov, ki se je dotlej skrivaj po salonih, kavarnah in bankah ter živel na račun delovnih slovenskih ljudi, vse maske. »Naroda iz salonov je pobegnil v tujino ali pa se je šel klanjat v Rim, polizal je fašistične škornje in za vselej zapravil legitimacijo voditelja slovenskega ljudstva. Narod do leta 1941 zankovan in nepoznan slovenski narod pa je prisegel na življenje in smrt na program Osvobodilne fronte. Neusmiljena, najbolj krvava borba za obstoj in bodočnost naroda je bila hkrati obračun s slovenskim hlapčevstvom.

Iz naroda hlapcev smo poslali narod borcev, narod junakov. To zgodovinsko spremembo je že leta 1944 ugotovil tovariš Boris Kidrič. Te spremembe in naših zmag pa ne bi bilo, če ne bi bilo Osvobodilne fronte, ki je prvič v zgodovini uresničila enotnost slovenskega naroda. Osvobodilna fronta je verjela v moč ljudskih množic. Uničila je strankarsko razdrobljenost in strankarski strup, jasno in odločno je učila, da je le v enotnosti in bratški povezanosti z vsemi jugoslovanskimi narodi naša bodočnost.

Silna ustvarjalna moč naše enotnosti je v preteklih letih ustvarjala čudeže. Niso namogle zdrobiti sile fašističnih divizij, podirte z domačimi izdajalci vojskujočega se šofa in drugih reakcionarnih ostankov, ni nas uničilo strahovito opustošenje, pred katerim smo obstali v letu 1945, niso nam vzele peguma ogromne naloge obnove in preobnove v načrtno gospodarstvo. Vsaka naloga v preteklih desetih letih je našla v stotisočih srčih naših ljudi na topel sprejem, na trdno voljo: gradimo za sebe za svoje otroke. Ni nas zlomil in nas ne bo odvrnil s prave poti tudi zločinski načrt Informbirojevskih držav, ki so klonile pod sovjetskim vojaškim škornjem in silijo svoje narode v obup. Nič nas ni odvrnilo od

### Pozdrav zmagovalcem v šestmesečnem tekmovanju na čast Osvobodilni fronti Slovenije

V novomeškem okraju:

DOLENJSKE TOPLICE

Med organizacijami OF, ki so najvestneje izpolnile načrt tekmovanja na čast deseti obletnici ustanovitve naše velike organizacije, je zmagala v novomeškem okraju Fronta v Dolenjskih Toplicah.

Partizanski duh, volja po delu in neuničljiva zavest, da smo le v skupnosti močni, enotni in svobodni — to je vodilo frontovce Dolenjskih Toplic v preteklih mesecih tekmovanja. Kritika, napisana o njihovem delu v zadnji številki »Organizacijskega vestnika«, jih je le še vzpodbudila k večji delavnosti, čeprav mislijo v Toplicah, da ne drži vsekar je kritik s hitro roko napisal o njih, Marsikaj zadeva okoljske vasi, ki so pa v resnici manj delavne od Toplicanov.

V zadnjih mesecih so člani organizacij OF v Dol. Toplicah pospravili nad 450 kubikov ruševin, dvignili so cesto do zadržnega doma za 30 cm, popravili 150 m vaške poti, pri popraviljanju pridelkov v KDZ Poljane in na zadržni ekonomiji v Toplicah pa so naredili več tisoč prostovoljnih ur. Ogromno je bilo narejenega za zadržni dom: premetali so 60 kubikov zemlje, pripeljali 12.000 kosov opeke, nakopali 60 kubikov peska itd.

»Ni nam šlo za ure, temveč za zadržni dom, v katerem bomo svečano proslavili 10. obletnico ustanovitve OF.«

Tako pripovedujejo frontovci v Dol. Toplicah, kadar stoje pred ponosno stavbo sredi trga. Poznim rodovom bo v korist nov, lep zadržni dom, središče napredka in prosvete v partizanskih Toplicah.

Fronta je mislila tudi na gospodarska vprašanja. Brez pomoči članov OF Krajevni ljudski odbor v Toplicah ne bi bil kos svojim nalogam. V KLO je žal res več nedelavnih članov, zavedni frontovci pa so navzlic temu dosegli, da so odkupni plani za l. 1950 skoraj popolnoma uresničeni, odkupl za prvo tromesečje l. 1951 pa vsi doseženi. Toplicani so očistili sadno drevje in skoraj vsega poškopili. Plan sečnje lesa je bil v redu izvršen, 13 članov OF pa je lani pomagal 39 dni v gozdni brigadi na Rogu.

Organizacijsko se je Fronta v Toplicah utrdila z rednimi sejami odbora in z množičnimi sestanki članstva. Vsakih 14 dni so imeli v mesecih tekmovanja študij, redno je prirejela predavanja Ljudska univerza ustanovili so tudi izobraževalni tečaj. Kulturne prireditve, razširjena knjižnica, ustanovljen pevski zbor, množična udeležba na delu v Tednu cest ipd. — vse to so drobne sličice iz vrste uspehov, ki so zagotovili zmago Toplicanov.

Okrajna prehodna zastavica OF bo odslej za vedno krasila njihov zadržni dom in jih spominjala, da so se na 10. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije častno pripravili.

našega tisočletnega hrepenenja po svobodi in samostojnem odločanju, ker smo bili enotni. Danes, ko z naporom premagujemo zadnje težave pred jutrišnjim lepšim in lažjim dnem, smo strnjeni v vrstah Osvobodilne fronte še bolj kakor pred desetimi leti.

Deset let novega življenja je za nami. Pogledimo se v teh dneh v vsebino naše osvobodilne borbe in ljudske revolucije, utrdimo v sebi zavest, da je potrebno težave premagovati predvsem zato, da bomo zagotovili končno zmago tistim velikim idejam, za katere je ljudstvo žrtvovalo nešteto življenj in prestalo ogromno trpljenja. Znova gledajo delovne množice sveta na nas in si utirajo pot v socializem.

Deset let Osvobodilne fronte je v polnem pomenu besede deset let našega novega življenja.

V kočevskem okraju:

SEGOVA VAS

O frontovcih Segove vasi smo pisali že v predzadnji številki Dolenjskega lista. Tokrat z veseljem znova ugotavljamo, da jim je okrajna tekmovalna komisija prisodila v 6-mesečnem tekmovanju organizacij OF v okraju Kočevje prvo mesto. Poleg Segove vasi sta najboljši organizaciji v okraju tudi še Stara perkev in I. teren OF v Kočevju, vendar pa s posebnim ozirom na sposobnosti članstva, višino politične zavesti in krajevne posebnosti pripada častno mesto prav frontovcem Segove vasi.

Organizacija OF v Segovi vasi je v zadnjih 6 mesecih aktivno delala in utrjevala svoje vrste. Učvrstila se je v delu in osamosvojila. v članstvo je sprejela 14 novih članov in nima zdaj nobenega vaščana izven organizacije. Članarino so redno plačevali in jo pošiljali na okrajni odbor OF, vsakih 14 dni

so se zbrali na množičnem sestanku, ki so jih imeli v zadnjih mesecih 12 in 11 sej odbora. Sklenili so zgraditi cesto Segova vas—Matevžek; 27. aprila bo cesta gotova. Dostej so naredili na cesti že 3.595 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti nad 90.000 dinarjev. Razen nesposobnih za delo so pomagali na cesti vsi člani OF.

Odbor in člani OF so stalno pomagali KLO, skrbeli za razlago gospodarskih nalog in sodelovali na sejah KLO. Delavna je bila ljudska inšpekcija, živahno pa tudi ljudsko-prosvetno delo. Zmago v 6-mesečnem tekmovanju so si pošteno zaslužili.

Od ostalih organizacij OF so bile na svojih področjih najboljša organizacije OF v Bosljivi loki, Slavskem lazu, Vrhu, Stari cerkvi, I. terenu Kočevje, Grčaricah, Sodražici, Jurjevci, Zamostu, Črnem potoku, Ljaldolu in Kočevski reki. Prejele so prehodna priznanja v trajno last.

### Pomagajmo zgraditi slovenski kulturni dom v Trstu

Tržaški Slovenci si morajo po sili razmer sami zgraditi svoj kulturni dom, ki jim je za kulturnoprosvetno življenje nujno potreben. Tamošnji slovenski kulturnoprosvetni in javni delavci so ustanovili poseben odbor, ki je začel takoj in neposredno delati za zgradnjo takega doma. V svojem razglasu za zgraditev slovenskega kulturnega doma v Trstu se obrača ta odbor tudi na rojake in vse narode naše svobodne domovine s prošnjo, naj pomagamo tržaškim Slovincem tak dom zgraditi. Naši rojaki v Trstu imajo pravico to od nas zahtevati, mi pa smo dolžni jim pomagati. Prepričani smo, da bo našla prošnja tržaških Slovincem pri nas odprta srca.

Da bi bila pomoč naših državljanov za zgradnjo slovenskega kulturnega doma v Trstu čim izdatnejša, so ustanovili v Ljubljani nekateri kulturnoprosvetni in javni delavci odbor, ki bo v navedeni namen zbiral in sprejemal denarne in materialne prispevke. Ta odbor ima svoj se-

dež v Ljubljani, na Erjavčevi cesti št. 12, kamor naj se darila in prispevki pošiljajo. Tam bodo dobili tovariši pri odgovornem tajniku in blagajniku tovarišu Grmeku tudi vsa potrebna pojasnila. Darila in volila se pošljejo lahko neposredno tudi na bančni račun odbora pri Narodni banki v Ljubljani št. 601-95331-7.

Treba je, da tudi to pot opravičimo zaupanje tržaških Slovincem do nas. Pokažimo jim tudi ob tej priliki, da jih nismo in da jih ne bomo nikdar zapustili.

Pomagajmo zgraditi slovenski kulturni dom v Trstu!

Odbor v pomoč zgraditve slovenskega kulturnega doma v Trstu

### Posnemajte »Pionirjevce«

Delovni kolektiv »Pionirjev« Novo mesto je bil na Dolenjskem prvi, ki se je odzval pozivu izvršnega odbora OF Slovenije za pomoč tržaškim Slovincem pri graditvi kulturnega doma v Trstu. Sklenili so, da bo vsak delavec in uslužbenec na svojem delovnem mestu napravil izven rednega delovnega časa 8 ur in zaslužek poklonil za gradnjo kulturnega doma v Trstu.

Ob tej priliki so se »Pionirjevci« pogovorili, da bodo za letošnji praznik prvega maja očistili in okrasili gradbišča in stavbe tako kot še nikoli. Napovedujejo tekmovanje vsem ostalim delovnim kolektivom v Novem mestu.

### Novomeški železničarji so proslavili svoj praznik

Novomeški železničarji so dostojno proslavili svoj praznik 15. april. Na predvečer je bila v dvorani nove stavbe pri postaji svečana akademija z lepim kulturnim sporedom. Sodelovali so člani KUD železničarjev, moški pevski zbor SKUD »Dušan Jereba«, pionirji in cicibančki. Najbolj prisrčen je bil nastop cicibančkov s skečem »Prometnika«, katerega so morali na splošno željo ponoviti.

V nedeljo dopoldne je bila žalna svečanost za padlimi železničarji v NOV pred spominsko ploščo na hodniku postaje in na kurtilnici. Pri žalni svečanosti je sodelovala vojaška godba in pevski zbor SKUD »Dušan Jereba« iz Novega mesta.

Pozdravljamo 1. maj — praznik delovnih množic celega sveta

## Setev v novomeškem okraju dobro napreduje

Setev v novomeškem okraju dobro napreduje. Do 17. aprila je bilo zasajenih že 60% vseh setvenih površin. Dobro napreduje setev tudi na združnih ekonomijah razen v Birčni vasi, kjer gre delo bolj počasi naprej. Krajevni setveni aktivisti so zboljšali delo, samo poročila jim delajo velike preglavice. Le 8 krajevnih setvenih aktivov ni še pokazalo pravega zanimanja za setev; med temi je najslabši KLO Dolž. Med najboljšimi setvenimi aktivisti sta aktivna v Beli cerkvi in Dol-Toplicah.

Razveseljivo je, da v okraju skoraj ni ogroženih površin. Ponovni pregled je pokazal le 14 ha take zemlje, pa tudi za to se ni bati, da ne bo obdelana. Zanimanje za obdelovalno zemljo je zelo veliko. Vsa bi rad imel košček zemlje vsaj za vrliček odnosno za zelenjavo. Okrajno poverništvo je do delilo za take, ki nimajo gnoja ali živine po 1.000 do 2.500 kg umetnih gnojil za vsak KLO. Krite so tudi potrebe po umetnih gnojilih za industrijske rastline.

V veliko pomoč pri oranju so traktorji združnega sklada, ki orjejo večkrat noč in dan. Tudi JA je dala že parkrat na razpolago konje za oranje tam, kjer je potreba najbolj nujna. Zaradi pomanjkanja vprežne živine ne bo večjih zastojev pri oranju. Bolj trda je s semeni, zlasti s krompirjem in fižolom, dočim pri drugih semenih ni nepremagljivih težkoč.

Okrajni Svet za kmetijstvo se je te dni prvič sestel na seji. Sprejel je nekaj kori-

stnih sklepov zlasti za povzdigo živinoreje in za zatiranje poljskih škodljivcev.

## Zemeljski orehek — novost za Dolenjsko

V letošnjem letu uvajamo tudi poskusno saditev zemeljskega oreška, ki ima od vseh oljnih rastlin največ olja. Več člankov je bilo že objavljenih v dnevnem časopisu in v Kmečkem glasu. Podrobnejša navodila bodo prejeli vsi kmetovalci, ki so se prijavili za saditev. Lahko se še prijavijo oni, ki želijo izvesti poskuse. Pogoji za pridelovanje so ugodni in bo vsak prejel za 100 kg oddanih oreškov po 18—20 kg olja. Nadzemni del rastline je odlična krma za živino in nič ne zaostaja za vrednostjo detelje. Kdor ima veselje za saditev, naj se prijavi pri krajevnem ljudskem odboru; dobava semena je zagotovljena.

V naši prehrani primanjkuje maščob. Vzreja prašičev in proizvodnja masti je draga. S pridelovanjem oljnih semen na najcenejši način krijemo primanjkljaje v maščobah. Naloga in dolžnost kmetovalcev je, da posejajo toliko industrijskih rastlin, da bodo lahko izpolnili svoje obveze. Krajevne setvene aktivne, kmetijske zadruge in njihove kmetijske oddelke pozivamo, da za setev industrijskih rastlin pokrenejo vse potrebno, da bo uspeh zagotovljen. Zlasti naj kmetijske zadruge kakor tudi množične organizacije razvijajo čim boljše propagando za zamenjavo semen sončnic. O. V.

## Na Čatežu se spominjajo NARODNEGA HEROJA GAŠPERJA

Naročnik Dol, lista sem; berem članke in poročila iz vseh krajev Dolenjske, le iz Čateža pri Trebnjem ni nič. Se bom pa kar sam okorajil, da ta naš lep izletniški kraj, znan po številnih borbah iz dni osvobodilnega pokreta, ne pride v pozabo. Hkrati bom opozoril številne borce, ki so hodili in se borili v naših krajih, na svečanost, ki jo pripravljamo za 10. obletnico OF.

## Črnomaljska mladina je dobila svoj kottiček

Često so se slišali očički, da črnomaljska mladina preživlja nedeljsko popoldnevo v brezpomembnem pohajkovanju po mestu ali pa v vinskih hramih.

Na zadnjem sestanku mestnega aktivista je nekdo predlagal, naj bi se očistila dvorana, ki se nahaja v prostorih bivšega gradu. Z veliko vneto so mladinci in mladinke to dvorano počistili, lepo dekorirali in sedaj se v teh prostorih zbira mladina ob večerih in nedeljskih popoldnevih. Razveseljiv je pogled v dvorano, kadar je napolnjena z gosti. Ob zvoku harmonike navdušeni plešalci plešejo, pri sosednjih mizah pa navadno tov. Boris šahira in vadji mlade šahiste. Harmonika in hrup jih kar nič ne motita. Pravijo, da bodo za obletnico ustanovitve OF priredili celo šahovski turnir in dali tudi nekaj izbranih točk.

-ko.

Poleg mnogo imensko neznanih junakov iz vseh krajev naše dežele ima Čatež lastnega sina — narodnega heroja Vinka Simončiča — Gašperja, ki mu bomo ob tej priložnosti odkrili spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši. To bo poleg raznih drugih prireditev v počastitev 10. obletnice OF najpomembnejši del našega spreda, saj bo izraz naših srčnih čustev njemu, ki je vzklil in vzrastle iz naše srede. S svojo požrtvovalnostjo, s svojo idejo za osvoboditev in neodvisnost domovine in s svojim herojskim samodarovanjem se je povzpela Vinko Simončič visoko nad nas, a vendar je vedno v naši sredi.

Na spominsko svečanost, ki bo združena s proslavo obletnice edinstvenega dneva naše zgodovine in s proslavo praznika dela, to je 1. maja, prisrčno vabimo vse borce osvobodilnega gibanja, zlasti soborce in znančce Gašperja, kakor tudi vse ljubitelje Čateža ter narave sploh.

Pridite in pomagajte nam dostojno proslaviti naš veliki praznik, poklonite se spomenu heroja Simončiča, ki bo vedno živel med nami.

Proslava bo na dan praznika dela, to je 1. maja 1951 z začetkom ob 10,30 dopoldne. Po proslavi bo v Čatežu splošno ljudsko rajanje. M. M.

## FIZKULTURA • ŠPORT

SD »Papirničar — SD »Krka« : 7:1 (0:0)

V nedeljo, 15. aprila je bila v Novem mestu prvenstvena nogometna tekma Ljubljanske občinske lige med moštvom SD Papirničar (Vevče) in SD Krka. Tekma se je končala z zasluženim zmago gostov z rezultatom 7:1 (0:0). Gostje so bili tehnično boljše moštvo, toda v svojih vrstah nimajo dobrih strelcev, saj bi lahko nasuli v novomeško mrežo še več »ocvirkov«. Novomeščani so igrali le z 8 igralci.

## Šahovsko prvenstvo Novega mesta

Na šahovskem prvenstvu Novega mesta še nadalje vodi na čelu tabele dr. Golež, sledi mu Strajnar, Kastelic, Picek, Verbič Fink, Skrabi, Rajkovič, Mihelin in Košelev. Več kot polovica partij je že odigranih in bo prvenstvo lahko zaključeno v maju.

## Koškarski turnir v Ljubljani

V nedeljo 15. aprila je priredila Poljanska gimnazija v Ljubljani koškarski turnir, na katerem so sodelovala moštva K. K. Poljane, SD »Rudar« (Trbovlje) in K. K. gimnazija Novo mesto. Zmagala je Poljanska gimnazija, ki je z dobro igro premagala oba nasprotnika.

## Rojstva, poroke in smrti v novomeškem okraju

V marcu se je rodilo v novomeškem okraju 133 otrok, od tega 72 dečkov in 61 deklic. V tem času je umrlo 74 ljudi, od tega moških 35 in 39 žensk.

Porok je bilo v marcu 14. Poročili so se:

Simec Janez, posestnik, Podgrad in Plančan Neža, posestnikova hči Podgrad. Avbar Avguštin, uslužbenec Ljudske tehnike, sedaj v JA, in Crepinšek Pavla, nameščenska socialnega srkbstva, Novo mesto. Slabe Janez, učitelj letalstva, in Lumpert Amalija, nameščenska, oba iz Novega mesta. Dujnič Jakov, oficir JA, in Sekula Marija, knjigovodkinja, Novo mesto. Pristavec Andrej, delavec, in Pakar Ana, delavka, oba zaposlena v tovarni jgruč Novo mesto. Stamford Franc, mizar v tekstilni tovarni, in Doberdrug Marija, šivilja, oba iz Prečne. Božič Franc, zidar v tekstilni tovarni, in Virušček Marija, posestnikova hči, oba iz Smihela pri Novem mestu. Pavlin Franc, tesar iz Bele cerkve, in Luzar Antonija, posestnikova hči iz Gradišca. Skrinjar Stanko, trg. pomočnik, in Lešnjak Marija, knjigovodkinja, oba iz St. Jerneja. Jumečič Vinčenc, posestnikov sin iz Cerkelj, in Rolih Antonija, posestnikova hči iz Prekopa. Kocjančič Anton, posestnikov sin iz Dvora, in Rižnar Amalija, posestnikova hči iz Ajdovca. Pečjak Franc, kmet in Grandovec Terezija, posestnikova hči, oba iz Ajdovca. Markelj Franc, nameščenc iz Grosuplje, in Koncilja Albina, posestnikova hči iz Ajdovca. Pemeč Jože, rudar iz Trbovelj, in Pavlin Ana, šivilja iz Bele cerkve. **Bilo srečno!**

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3. — Telefon uredništva št. 127. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-90323-1. — Letna naročnina 150 din, polletna 75 din. — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

bilo zborna mesto, 97 ljudi v dvoredu, vojaško vzravnanih odkritih, s kapo v levi roki, spredaj v dostojni razdalji Plantič v pozi generala.

Plantič je samozavestno korakal pred vrsto. Ko je bil pred desnim krilom, se je na levem utrgal šepet:

»Čestitam, prvi maja! In šlo je po obeh vrstah kot odmev: »Prvi maj, da, prvi maj! Pomlad, prolječe!«

»Nosnice so se širile, vdihovali smo vase sveži zrak pomladnega jutra. Nekaj velikega nas je prešinjalo, odločnost, moč. Nekaj svežega je prišlo v naše duše, ki so jih izmučile samota in brezdelje, ter vsakovrstne sikane.

Z začudenjem nas je gledal Plantič. Ni videl, da bi kdo odprl usta, a čutil je, da gledajo naše oči smejeje, da je vedrost naših lic. Ni vedel, kaj bi rekel; nekako v zadregi je zavpil svoj običajni »Hajd napred! Dvoreda sta se obrnila v levo; en red je zavlil na notranji, en na zunanji krog. Oba reda sta korakala v nasprotni smeri. V zunanjem krogu sem korakal jaz in srečeval neprestano tovariše, ki so bili v notranjem krogu. Roke so nam govorile v tih abecedi. Na skrajnem koncu elipse, ki smo jo opisovali, smo si upali tvegati tudi »krit prijazen nasmeji ali pa šepetajočo besedo izpod divjih brk. Teh nam namer niso brili. Zganjar Srečo je neprestano mahal s svojim kranjskim rdečim robcem. Neprestano se je usekaval in se smejal. Gotovo se mu je vsak smejal, če je le vedel, da predstavlja njegov rdeči robec rdečo zastavo.

97 nas je bilo v obeh krogih. Med enim in drugim tri korake razdalje in nobenega govora. Rok v žepu ali stegnjeni, samo ne na križ. 97 parov opank, 97 čudovitih in raztrganih uniform, vseh barv in kombinacij. Med temi 97 timi so bili borci iz Mariborčane, Vojvodine, dva Mariborčana, Dalmatinci, Srbi in 13 Slovencev. Sremski rav-

Drugo mesto je zasedel SD »Rudar«, zadnje mesto pa novomeška gimnazija. Ker so v vrstah »Rudar« in »Poljane« nastopili tudi izveščani člani, jim moštvo novomeške gimnazije ni bilo kos.

Slavko Dokl

## RAZPORED PROSTOVOLJNEGA DELA V NOVEM MESTU

## Podjetja:

26. 4. 28. in 30. 4.: Mestna podjetja po razporedu. Poverništva za komunalne zad. MLO.

3. 5.: Uprava Narodne milice, Poverništvo za notranje zadeve, Množična in druge organizacije.

4. 5.: GAP direkcija, Privatni obrtniki. Odkupno podjetje.

5. 5.: Tovarna igrač.

L. P.

## Tereni OF.

26. 4.: Vrhovčeva ulica, Dilančeva ulica, Detelova ulica, Jenkova ulica, Franciskanska ulica, Poštna ulica, K sodišču, v mlin.

28. 4.: Breg, Križatijska ulica, Pugljeva ulica, Florjanov trg, Sokolska ulica, Društvena ulica, Društveni trg.

30. 4.: Sv. Jurija ulica, Mej vrti, Kosova ulica, Arkova ulica, Cerkvena ulica, Proštijska ulica, Defranceshijeva ulica, Kapiteljska ulica, Katarin trg, Kastellčeva ulica, Kapucinski trg.

3. 5.: Sukletova cesta.

4. 5.: Smihelska cesta, Stemburjeva ulica, Dr. Volčičeva ulica.

5. 5.: Prešernova ulica, Karlovska cesta, Trdinova cesta.

Mestni odbor OF Novo mesto

## Strojepiske so tekmovalce

17. aprila so tekmovalce strojepisne članice sindikata na OLO Novo mesto. V skupini strojepis III. razreda je zmagala tov. Tinca Hervolj s časom 8 minut in 2 sekund za tekst, predviden za 10 minut. V skupini strojepis II. razreda je zmagala tov. Joža Zupančič (5 minut in 35 sekund od dovoljenih 7 minut), ki je dosegla tudi najlepšo obliko sestavka. Iz skupine strojepis I. razreda je tekmovala samo tov. Pavla Milovanovič. Za se ostale dobre strojepisne OLO niso čezvalce tekmovalcu, ki ga je organiziral republiški odbor drž. nameščencev na čast 10. obletnice OF. Zato je treba tembolj pohvaliti vneto mlajših strojepis, med katerimi je nekaj prav dobrih in nadarjenih tipkaric. To je potrdilo tudi tekmovalje po nareku, v katerem je dosegla prvo mesto v najmanjšem številu napak in v obliki znova tov. Joža Zupančič, drugo mesto pa tov. Mladena Verbičeva.

Jože Slak:

## Prvi maj 1935 v Sremski Mitrovici

Prinašamo odlomke iz neobjavljene dnevnika padlega partizana Jožeta Slaka, ki nam jih je poslala sestra pokojnika, tovarišica Francka Slakova iz Trebnjega. — Jože Slak je bil rojen 1. 1902 na Gorenjem vrhu pri Dobrniču. Bil je uradnik OOUZD v Ljubljani, član KPJ od leta 1931. Prvič je bil aretiran 15. novembra 1934 in obojen na eno leto robije, ki jo je prestal v zloglasni Sremski Mitrovici. V juliju 1941 je odšel v partizane. 26. 2. 1943 je s tovariši padel v Straži v italijansko zasedo. Ko so ga Italijani ranjenega obkolili, si je pred njihovimi očmi sam vzkel življenje, da ga ne bi dobili v roke fašisti.

Bilo nas je okrog 97 v »zgradbi samotnih zatvorov« v Sremski Mitrovici. 97 ljudi, pa vedno najčudovitejši mir. Ni bilo slišati niti petja, niti življanja, niti govora. Narednik Plantič je znal vzdrževati disciplino.

Iz metle sem si naredil kratke sirčkove konce. Z njimi sem v predalu miznice označeval tekoči datum. Vedno sem točno vedel katerega smo, kdaj sem prišel v »zgradbo samotnih zatvorov«, koliko mesecev, tednov in dni imam sploh še odsedeti.

Velika noč je šla skoraj neopazno mimo mene. Občutil sem jo po celodnevem postu. Hranili so nas s pustim brezokusnim rižem. Na veliko nedeljo smo dobili nekoliko boljše hrano. Neprestano zvonjenje v mestu me je spominjalo na to, da je nekak praznik.

Prvi maj ni šel kar tako mimo mene. Političnega kaznjence robija ne zlomi, temveč ga dviga.

Vstal sem ob pol šestih; bilo je jutro prvega maja 1935. Krásno jutro. Niti ob-

laška iz Slovenije. Popravil sem datum v predalu miznice. Umil sem se in telovadil. Telovadil sem zjutraj in zvečer, ker je to protiutež za brezdelje, ki ubija in razkraja duševnost.

Malo pred šestjo uro so se zunanji vrata zgradbe z ostrim treskom odprla. »General« Plantič in njegov pomočnik Popović, vredni svojega mojstra, sta prišla. Začutila so se mrežasta vrata v železni pregrajeni steni, nato so začele treskati ključavnice naših celic. Posebno Plantič je bil mojster v odpiranju in zapiranju vrat. Z velikim ključem je ravnal kot star vojak s puško.

Zajtrk sta raznašala v vsakem nadstropju po dva kaznjence na posebni nosilni deski. Cvillila so nenamazana vrata, drsali so opanki po asfaltiranih tleh veže, zvonile so pločevinaste posode. Odpirale so se linice in iztegovale so se roke. V ljubljanskih zaporiših so bili še širokogrudni ljudje. Za še tako nedolžno prežganko so odprli cela vrata.

Od koder so prišle posode polne, tja so odšle prazne. »Pucarja«, ki sta raznašala hrano in pobirala posodo, sta morala tudi paziti na napise na posodah. Ta dan ni bilo nobene nesreče, čeravno je bilo polno napsov na posodah: »Živio prvi maj!«, »Živio, savez radnika i seljaka«, »Živela diktatura proletarstva!« itd. Vem, da sta jih »pucarja« pozneje temeljito dobila. Plantičevi ključji so se ogreli na njih. Kasneje je bilo mnogo posod opiljenih, opraskanih ali pa na novo zacinjjenih. Nevarna gesta so izginila, država je bila rešena.

Ob sedmih je bil izprehod. Ključavnice so zopet hrskale. Ko so bila vsa vrata odprta in smo slišali klic: »Hajd napolje!«, se je vsula robilaška reka iz hiše. Za hišo je

VSEM ČLANOM  
ORGANIZACIJE  
ČESTITA K

**1. MAJU**

ZVEZA BORCEV OKRAJA TREBNJE

**SLUŽIMO SKUPNOSTI!**

*Kmetijska zadruga v  
MIRNI PEČI*

ČESTITAMO VSEM DELOVNIM  
KOLEKTIVOM IN LJUDSTVU  
ČRNOMELJSKEGA OKRAJA K

**1. MAJU**

**»Zora«**

PROIZVODNJA VSEH VRST ŽAGAR-  
SKIH IZDELKOV IN KOLARSTVO

Črnomelj

*Borimo se za dvig življenjske  
ravní naših delovnih ljudi!*

**TOVARNA  
SADNIH IZDELKOV**

**„BELSAD“**

ČRNOMELJ

**OKRAJNI ODBOR  
RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE**

TREBNJE

**OKRAJNI ODBOR  
LJUDSKE PROSVETE**

TREBNJE

**OKRAJNO  
KOVINSKO PODJETJE  
ČRNOMELJ**

**OKRAJNI  
MAGAZIN  
KOČEVJE**

Ob prazniku dela čestitamo članstvu  
prostovoljnih gasilskih organizacij. Nji-  
hovo požrtvovalno delo naj razširi naše  
vrste!

*Okrajna gasilska zveza  
NOVO MESTO*

**BORIMO SE ZA BOLJŠO POSTREŽBO DELOVNIH LJUDI**

Čestitamo  
delovnemu  
ljudstvu  
k 1. maju

**Uprava mestnih  
podjetij  
Črnomelj:**

Pekarna  
Mesarija  
Brivnica  
Vodovod  
Menza  
Kino

Usnjarski proizvodi  
Radiocenter  
Zaga  
Fotografsko  
podjetje  
Otroška  
restavracija  
Gostišče

Kulturno-umetniškim  
društvom in njihovim  
skupinam iskreno  
čestitamo k dose-  
danjim uspehom in  
želimo, da jih v bo-  
doče še povečajo



**OKRAJNI ODBOR  
LJUDSKE PROSVETE  
ČRNOMELJ**

*Čestitamo k 1. maju  
vsem našim odjemalcem*

**OKRAJNA LEKARNA  
NOVO  
MESTO**

**Okrajni odbor OF  
Kočevje**

čestita k delavskemu pra-  
zniku 1. maju vsem frontnim  
organizacijam in frontov-  
cem okraja Kočevje ter jim  
želi še večjih uspehov v  
nadaljnem delu

**OKRAJNO ODKUPNO  
PODJETJE  
v NOVEM MESTU**

želi ob prazniku vsega  
delovnega ljudstva obilo  
uspehov ■ Delamo za  
izboljšanje življenjskih  
pogojev, borimo se za  
mir na svetu!

**DELOVNEMU  
LJUDSTVU  
BELE KRAJINE  
ČESTITAMO**

**K 1. MAJU**

**PRAZNIKU SOCIALIZMA**

**OKRAJNI LJUDSKI ODBOR ČRNOMELJ**

ČLANSTVU OF V BELI  
KRAJINI ČESTITAMO K  
SOCIALISTIČNEMU  
PRAZNIKU 1. MAJU

★

**OKRAJNI ODBOR OF  
ČRNOMELJ**

**1. MAJ**

naj bo praznik naše socialistične  
domovine, vsem zadržnikom srečen dan! V zna-  
menju zgodovinske naloge — ustvariti novo  
socialistično vas in v znamenju naše trdne pove-  
zanosti z delavskim razredom ostanimo tudi v  
bodoče v prvih vrstah borcev za napredek in  
rast gospodarske moči naše države!



**OKRAJNA ZVEZA KMETIJSKIH ZADRUG — NOVO MESTO**

*Vam, ki ste s svojo žuljavo roko prvi zgrabili  
orožje za priporitev naše svobode, Vam, ki s svojo  
žuljavo roko gradite boljšo bodočnost nas vseh*

**iskreno čestita k prazniku delovnega ljudstva**

**UPRAVA GOSTINSKIH PODJETIJ - KOČEVJE**

**ČESTITAMO**

**1  
K 1. MAJU**

**DELOVNEMU  
LJUDSTVU NOVO-  
MEŠKEGA OKRAJA**

**Okrajni ljudski odbor  
NOVO MESTO**

**POZDRAVLJAMO**

**1. MAJ**

**PRAZNIK DELOVNIH  
LJUDI VSEGA SVETA**

**OKRAJNI KOMITE KOMUNISTIČNE PARTIJE  
SLOVENIJE**

**NOVO MESTO**

DELOVNI KOLEKTIV  
INVALIDSKIH PODJETIJ  
slašičarne, mehanične in  
kovinarske delavnice v Novem mestu  
želi ob 1. maju vsem svojim strankam  
in prebivalstvu okraja mnogo zado-  
voljstva in uspehov v nadaljnjem delu

Prebivalstvu Metlike čestitamo  
k prazniku  
1. MAJA

**M** KRAJEVNI  
LJUDSKI  
ODBOR  
METLIKA

**SLUŽIMO SKUPNOSTI:**

Kovaštvo  
Krojaštvo  
Čevljarji  
Mesarija  
Gostišče  
Žaga  
Vodovod  
Šivilje  
Pekarija  
Foto-kino  
Menza  
Kopališče

Uprava mestnih podjetij  
**METLIKA**

Članstvu in  
organizacijam  
Osvobodilne  
novomeškega  
čestitamo

fronte  
okraja

k **1. MAJU**  
prazniku  
vseh delovnih ljudi

Okrajni odbor OF  
Novo mesto

Vsem mladinskim aktivom želimo ob  
1. maju mnogo uspehov. Čestitamo k  
uspehom, ki ste jih doslej dosegli!

OKRAJNI KOMITE LMS ČRNOMELJ

Socialistično združništvo —  
temelj gospodarskega napredka

OKRAJNA ZVEZA  
KMETIJSKIH ZADRUG  
**ČRNOMELJ**

POZDRAVLJAMO  
1. MAJ — PRAZNIK  
PROLETARCEV  
CELEGA SVETA!



RUDNIK RJAVERGA PREMOGA  
**KOČEVJE**

Vse sile za uresničitev nalog Titove petletke!

K 1. MAJU  
ČESTITA

Gozdno gospodarstvo Kočevje

K 1. MAJU ČESTITA

**„Servis“**

ZA OSKRBOVANJE LOKALNE  
INDUSTRIJE IN OBRTI

NOVO MESTO

OKRAJNA  
OBRTNA  
ZBORNICA

**TREBNJE**

OKRAJNA  
ZVEZA  
KMETIJSKIH ZADRUG V KOČEVJU

POZDRAVLJAMO PRAZNIK  
delovnega ljudstva — 1. MAJ

**VSE SILE**

ZA URESNIČITEV  
NALOG  
TITOVE PETLETKE

OKRAJNI SINDIKALNI  
SVET — TREBNJE

POZDRAVLJAMO NAŠ SOCIALISTIČNI  
PRAZNIK

**1**  
MAJ

OKRAJNA ZVEZA KMETIJ-  
SKIH ZADRUG • TREBNJE

Čestitamo  
graditeljem  
socializma  
k 1. MAJU

**KERAMIKA**

Tovarna  
šamotnih  
peči

NOVO MESTO

**KRAJEVNI LJUDSKI ODBOR**  
**KOČEVJE**

IN NJEGOVA PODJETJA:

ključavničarstvo, kleparstvo, mizarstvo,  
mesarija, čevljarstvo, sedlarstvo, žensko  
krojaštvo, moško krojaštvo, ekonomija,  
kovaštvo, komunalna podjetja, pekarije,  
slašičarna, kino, pleskarska delavnica,  
brivnica, frizerski salon — želijo delov-  
nim ljudem Kočevja novih uspehov!

OKRAJNI  
LJUDSKI  
ODBOR

**TREBNJE**

ZASLUŽNI KOLEKTIV REPUBLIKE  
SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

**PIONIR**

ČESTITA VSEM SVOJIM  
DELAVCEM IN ODJEMAL-  
CEM ZA 1. MAJ, PRAZNIK  
DELOVNIH LJUDI!

Mladini novomeškega okraja želimo ob prazniku dela, da si bo v naporih naših odraslih delovnih ljudi iskala svetlih vzorov, kako se gradi socialistična demovina!

OKRAJNI KOMITE LMS  
NOVO MESTO

Z borbo za izvrševanje planskih nalog v lepšo bodočnost!

DELOVNEMU  
KOLEKTIVU IN  
NAROČNIKOM  
ČESTITAMO  
K 1. MAJU

TOVARNA UČIL  
V ČRNOMLJU

Prebivalcem  
Črnomlja  
čestita  
k 1. maju  
— prazniku  
vseh  
delovnih ljudi

Krajevni ljudski  
odbor

ČRNOMELJ

Pozdravljamo

I. MAJ in vse delovne  
kolektive novomeškega okraja

Okrajni sindikalni svet  
Novo mesto

Okrajni magazin

Črnomelj

s 15  
poslovalnicami

čestita  
belokranjskemu  
ljudstvu k

1. maju!

K 1. MAJU

ČESTITA  
DELOVNEMU  
LJUDSTVU  
OKRAJA  
TREBNJE



OKRAJNI KOMITE KPS

MESTNI  
LJUDSKI  
ODBOR

NOVO MESTO

ČESTITA

K  
1. MAJU  
PREBIVALCEM MESTA



J. Titom v lepšo bodočnost!

K 1. MAJU  
čestitamo  
vsem  
delavcem,  
kmetom  
in ljudski  
inteligenci  
Bele krajine



OKRAJNI KOMITE KPS ČRNOMELJ

Mnogo uspehov v izgradnji socializma

želijo krajevna podjetja v

ŽUŽEMBERKU

Galanterijsko podjetje

Čevljarsko podjetje

Mizarsko podjetje

Gradbeno podjetje

Krajevna gostilna

Krajevna žaga in Krajevni kino

JELKA  
KRUPON  
LIPA  
ZIDAR

ČESTITAMO K PRAZNIKU

1. MAJA

VSEM DELAVCEM IN NAMEŠČENCEM PODJETJA

LESNO  
INDUSTRIJSKO  
PODJETJE  
KOČEVJE

V borbi za vedno boljšo kakovost naših izdelkov iz domačih surovin tekmujeemo za izvršitev nalog TITOVE PETLETKE!

**Čekstilna  
tovarna**

NOVO  
MESTO

čestita delovnemu  
ljudstvu k 1. maju

# TOVARNA IGRAČ

TELEFON 16 NOVO MESTO TELEFON 16

čestita k socialističnemu prazniku  
**1. MAJU**

S TITOM V SOCIALIZEM!

## ***Delovni kolektivi podjetij Mestnega ljudskega odbora Novo mesto***

**POZDRAVLJAJO 1. MAJ  
NAJVEČJI IN NAJLEPŠI  
PRAZNIK DELOVNIH  
MNOŽIC SVETA**

### **Industrija:**

Industrija perila  
Industrija čevljev  
Tkalnica

### **Komunalna podjetja:**

Vodovod  
Klavnica  
Remont  
Uprava mestnih  
nepremičnin  
Javno kopališče  
Pralnica - čistilnica  
Kino  
Park  
Pogreb

### **Gostinska podjetja:**

Hotel Metropol  
Hotel Kandija  
Okrepčevalnica  
Kavarna  
Delavsko-uslužbenska  
menza  
Otroška restavracija

### **Trgovska podjetja:**

Manufaktura  
Galanterija  
Špecerija  
Mesarija  
Mlekarna

### **Obrtna podjetja:**

Mizarstvo  
Pekarija  
Popravljavnica čevljev  
Ključavničarstvo  
Kleparstvo  
Krojači  
Šivilje  
Kovaštvo - podkoestvo  
Vrtnarija  
Vodovodno  
instalaterstvo  
Kamnoseštvo  
Krožna žaga  
Prevoznništvo  
Javna tehnična  
Električno  
instalaterstvo  
Radiocenter